

۱ در میان واژگان زیر غلط‌های املائی را پیدا کنید و شکل درست آن‌ها را بنویسید.

«شیخ جنید بغدادی - احوال بهلول - نسنجیده - هویت اصلی - جولاحگان - جامع تمثیل - آراسته - فضایل - مضاهر - مطابقت»

۲ معنی کلمات مشخص شده را بنویسید.

۱- درمی چند در آستین داشت و در عقیدتش خلل نبود. ۳- باطن هر ایرانی همواره ریشه در دو سرچشمه زایا دارد.

۲- شیر حق را دان منزه از دغل ۴- تشنه لب کشته شود در لب شط از چه گناه

۳ گروه کلمات هم‌خانواده را پیدا کنید و در دسته‌های جداگانه بنویسید. (سه کلمه اضافی است).

«ناطق - رؤیت - موکل - عبارت - نضاب - ارائه - اتکال - اشتقاق - توکل - عابر - منطق - مشقت - ماهر - معتبر - نطق - رؤیا - ناظر»

۴ کنایه، را تعریف کنید و مثالی بیاورید.

۵ پیشوند «ب» را به ابتدای فعل‌های زیر بیفزایید و شکل تغییر یافته آن‌ها را بنویسید.

■ آمد ■ افروخته است ■ افکنده بودند

۶ غلط‌های املائی را در عبارت‌های زیر بیابید و اصلاح کنید.

الف) ایران، این خواستگاه بخردان، حتی دشمنان به کنی و دل چرکین را در برابر شکوه خود به زانو در می‌آورد.

ب) فرزندانم، تویی که فرّ و فروق ایران را بدان بازخواهی گرداند و چشم جهانیان را به خیره‌گی خواهی کشاند.

پ) دل از هر گونه آلاش و گمان درباره‌ی خویش پیرای و یزدان پاک را سپاس بگذار.

۷ درست یا نادرست بودن عبارت‌های زیر را مشخص کنید.

۱) فدایی مازندرانی از شاعران بزرگ عصر قاجار است. ☐ درست ☐ نادرست

۲) بخش نخست دیوان او ۴۵۰۰ بیت دارد. ☐ درست ☐ نادرست

۳) بخش دوم دیوان او در قالب ترکیب‌بند سروده شده است. ☐ درست ☐ نادرست

۴) هنر شاعری فدایی در تصویرآفرینی‌های بدیع است. ☐ درست ☐ نادرست

۸ دور واژه متضاد در هر بیت خط بکشید.

۱- تشنه لب کشته شود در لب شط از چه گناه آنکه سیراب کند در لب کوثر تشنه؟

۲- آل احمد همه عطشان ز بزرگ و کوچک نسل حیدر همه از اکبر و اصغر تشنه

۹ «فیض کاشانی» شاگرد کدام عالم بزرگ بود؟

۱۰ «هاتف اصفهانی» در سرودن چه قالب شعری شهرت دارد؟

۱۱ بیت‌ها و عبارت‌های زیر را معنی کنید.

الف) فرش‌هایش از گلیم و بوریاست.

ب) دشمنی که جز زشتی و پلشتی و کاستی و ددی و بدی نمی‌توان دید.

پ) محمد فرشته بی‌پناهی است، نزدیک به تفنگ صیادی سنگدل

ت) حیف است طایری چو تو در خاکدان غم

ث) ای وطن، ای تو نور و ما همه چشم

۱۲ در عبارت زیر، مفعول و متمم را بیابید.

«ملت ایران در هشت سال، حماسه‌های بی‌نظیر آفریدند.»

۱۳ لقب «ادیب‌الممالک» را چه کسی به میرزا محمدصادق شیرازی داد؟

۱۴) هر بیت را به آرایه‌های ادبی مربوط به آن وصل کنید.

۱- خارکش پیری با دل‌قی درشت	پشته‌ای خار همی برد به پشت	مجاز
۲- کنم از جیب نظر تا دامن	چه عزیزی که نکردی با من	جناس
۳- با مادر خویش مهربان باش	آماده خدمتش به جان باش	تشبیه
۴- لنگ لنگان قدمی برمی‌داشت	هر قدم دانه شگری می‌کاشت	تشخیص
		استعاره
		واج آرای

۱۵) صفت‌های بیانی زیر را در جای خالی مناسب خود در جدول قرار دهید.

«تهرانی - پوشیدنی - رفته - راننده - نژند - سحر خیز - گویا - خورده - شنوا - نغز - افتاده - گذشته - پرسان - گفتنی - نویسنده - جرمی»

بیانی ساده	مفعولی	فاعلی	لیاقت	نسبی

۱۶) «تفسیر صافی» اثر کیست و در چه دوره‌ای زندگی می‌کرده است؟

۱۷) عبارت زیر به معرفی کدام کتاب می‌پردازد؟

«معرفی برخی از بزرگان عارف و شرح اصطلاحات و الفاظ رایج میان آن‌ها»

۱۸) بیت‌های داده شده را بخوانید و به سوالات پاسخ دهید :

«خارکش پیری با دل‌ق درشت	پشته‌ای خار همی برد به پشت
لنگ لنگان قدمی بر می‌داشت	هر قدم دانه شگری می‌کاشت
۳) کای فرازنده این چرخ بلند	و ای نوازنده دل‌های نژند
در دولت به رخم بگشادی	تاج عزت به سرم بنهادی
نوجوانی به جوانی مغرور	رخش پندار همی راند ز دور
آمد آن شکر گزاریش به گوش	گفت کای پیر خرف گشته، خموش
۷) خار بر پشت، زنی زین سان گام	دولت چیست؟ عزیزیت کدام؟
پیر گفتا که چه عزت زین به؟	که نیم بر در تو بالین نه
شکر گویم که مرا خوار ساخت	به خسی چون تو گرفتار ساخت»

الف) قالب این شعر است .

ب) در ابیات بالا یک اضافه تشبیهی و یک اضافه استعاری بیابید و بنویسید.

پ) در بیت سوم منظور از واژه «فرازنده چرخ بلند» چه کسی است؟

ت) مفهوم مصرع «که نیم بر در تو بالین نه» چیست؟

ث) در بیت هفتم منظور از کلمه «دولت» چیست؟

ج) از نظر پیرخارکش، عزت و آزادگی چیست؟

۱۹) جمله‌ها را با دقت بخوانید و جدول را کامل کنید.

ایران سرزمینی بزرگ، عزیز و شکوهمند است.

در دوران جنگ تحمیلی، خیل عظیم نوجوانان و جوانان بسیجی و جان‌برکفان ارتشی و سپاهی، این پهنه خدایی را به بنیایی استوار تبدیل کردند.

نهاد	مفعول	نشانه مفعول	حرف اضافه	متمم	مسند	فعل

۲۰) «اسرارالتوحید» در مورد زندگی ابوسعید ابوالخیر است که نوه‌اش آن را نوشته است. از مهم‌ترین مثنوی‌های فارسی می‌توان به

..... و اشاره کرد. در جست‌وجوی خوشبختی نوشته است .

پاسخنامه تشریحی

۱- احوال بهلول - جولاهاگان - جامع التمثیل - مظاهر - مطابقت

۲- ۱- پول نقره یا طلا / آسیب ۲- پاک ۳- آفریننده - خلاق ۴- رود بزرگ

۳- ۱- ناطق - نطق - منطق ۲- رؤیت - ارائه - رؤیا

۳- موکل - اتکال - توکل ۴- عبارت - عابر - معتبر

۵- مشقت - اشتقاق (نصاب، ناظر و ماهر اضافه هستند)

۴- کنایه، آوردن عبارتی در غیر معنی حقیقی آن است. کنایه عبارتی است که هم معنی نزدیک دارد و هم معنی دور و منظور نویسنده معنی دور آن است. در واقع، هرگاه بخواهیم دربارهٔ مطلبی، به طور غیرمستقیم صحبت کنیم و دربارهٔ امری پوشیده سخن بگوییم، از «کنایه» بهره می‌گیریم.

«مانند: با چشم ادب نگر پدر را / وز گفتهٔ او میبش سر را»

سرپیچیدن، کنایه از نافرمانی کردن است.

۵

بیامد / بیفروخته است / بیفکنده بودند

۶- خاستگاه / فروغ، خیرگی / سپاس، بگزار

۷- ۱) درست ۲) نادرست ۳) نادرست ۴) درست

توضیح عبارت‌های نادرست:

۲- بخش نخست دیوان شعر فدایی مازندرانی در قالب ترکیب‌بند سروده شده است که حدود ۴۲۰۰ بیت دارد.

۳- بخش دوم دیوان او در قالب‌های گوناگون به بیان مفاهیم عاشورایی پرداخته است.

۸- ۱- تشنه - سیراب

۲- بزرگ و کوچک / اکبر و اصغر

۹- ملاصدرا

۱۰- ترجیع‌بندهای عرفانی

۱۱

الف- جنس فرش‌های خانهٔ خدا (مسجد) از پشم گوسفند و حصیر بافته شده از نی است.

ب- دشمن ایران چیزی جز کردار زشت و ناپاکی و عیب و وحشی‌گری و بدی ندارد.

پ

محمد الدوره چون فرشته‌ای تنها و بی‌پناه است که در تبرس اسلحهٔ شکارچی بی‌رحم اسرائیل قرار گرفته است.

ت- ظلم است که پرنده‌ای مانند تو در سرای غم بماند.

ث- ای وطن، تو مانند نور هستی و ما چون چشمانی هستیم که روشنایی خود را از تو می‌گیریم.

۱۲- هشت سال: متمم (بعد از حرف اضافه آمده است). حماسه‌های بی‌نظیر: مفعول (چه چیزی را آفریدند؟ حماسه‌های بی‌نظیر را)

۱۳- مظفرالدین شاه

۱۴- ۱- جناس (پشته و پشت = جناس) ۲- مجاز (جیب تا دامن: مجاز تمام وجود (مجاز جز به کل) ۳- واج آرایی (حرف «ش»)

۴- تشبیه (دانه شکر: شکر به دانه تشبیه

شده که کاشته می‌شود)

۱۵

بیانی ساده	مفعولی	فاعلی	لیاقت	نسبی
نفر	رفته	راننده	پوشیدنی	تهرانی
نژند	خورده	گویا	گفتنی	چرمی
سحر خیز	افتاده	شنوا		
	گذشته	پرسا		
		نویسنده		

۱۶- فیض کاشانی / صفوی

۱۷- رسالهٔ قشیریه

۱۸

الف- مثنوی

ب- اضافه تشبیهی: تاج عزت /// دانه شکر /// رخس پندار

اضافه استعاری: در دولت

پ خداوند

ت محتاج نیستم

ث خوشبختی و ثروت

ج محتاج کسی نبودن عزت است.

۱۹

نهاد	مفعول	نشانهٔ مفعول	حرف اضافه	متمم	مسند	فعل
ایران	-	-	-	-	سرزمینی بزرگ، عزیز و شکوهمند	است.
خیل عظیم نوجوانان و جوانان بسیجی و جان‌برکفان ارتشی و سپاهی	این پهنهٔ خدایی	را	در به	دوران جنگ تحمیلی بنیانی استوار	-	تبدیل کردند.

۲۰ محمدبن منور - مثنوی معنوی - بوستان - لردآویبوری